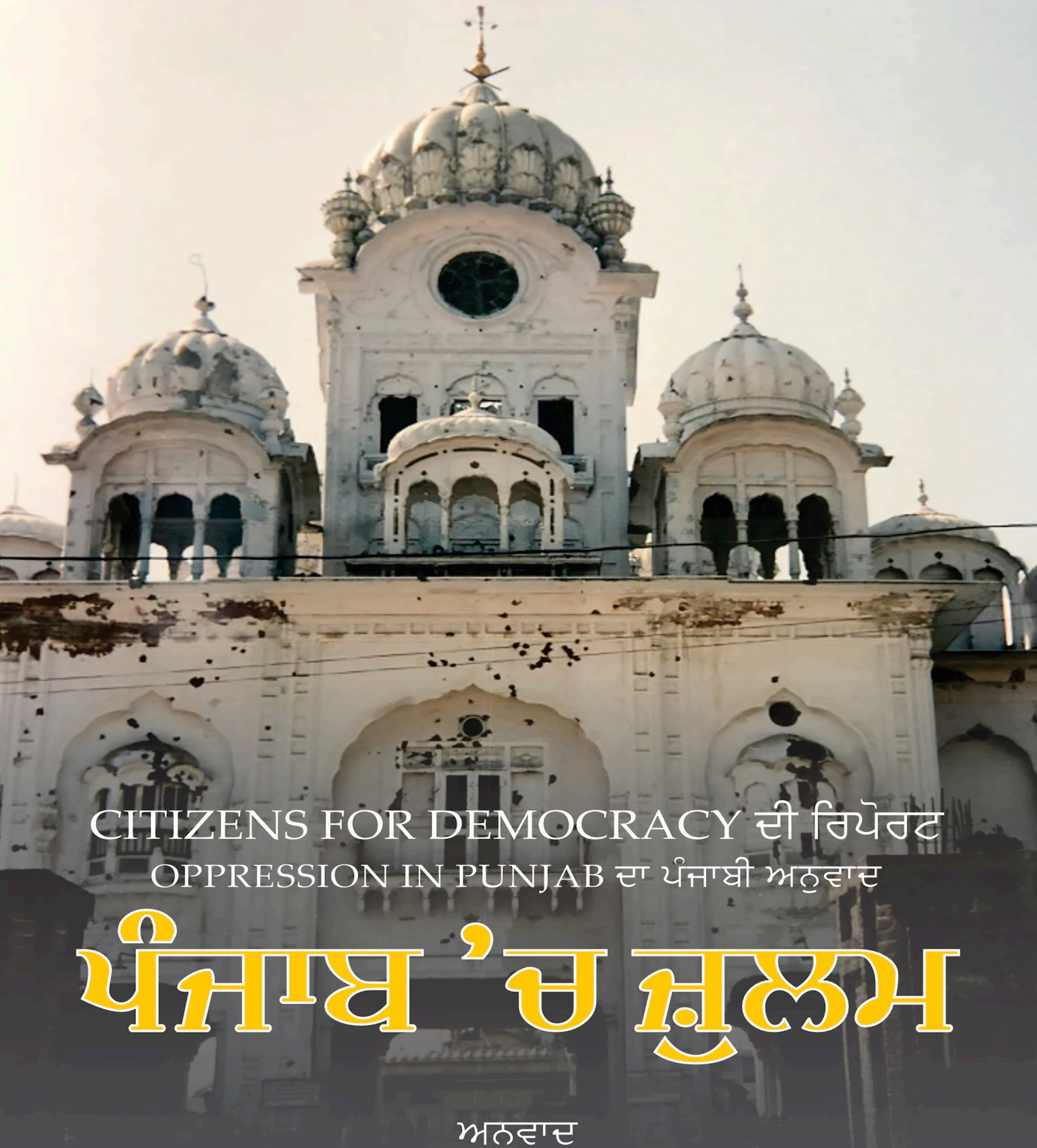

CITIZENS FOR DEMOCRACY ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

OPPRESSION IN PUNJAB ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ

ਪੰਜਾਬ ’ਚ ਜ਼ੁਲਮ

ਅਨੁਵਾਦ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ੁਲਮ

ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ

ਅਨੁਵਾਦ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

ਜਸਟਿਸ ਵੀ.ਐੱਮ. ਤਾਰਕੁੰਡੇ

ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ

ਅਮੀਆ ਰਾਓ, ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼, ਸੁਨੀਲ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਅਹੂਜਾ, ਐਨ.ਡੀ. ਪੰਚੋਲੀ

PUNJAB CH ZULAM (Political History)
ORIGINAL TITAL: OPPRESSION IN PUNJAB
By Amiya Rao, Aurbindo Ghose, Sunil Bhattacharya, Tejinder Ahuja, N. D. Pancholi
Tr. by : Parminder Singh Shonkey

Published By
RETHINK BOOKS
#33A, 1st Floor, Dashmesh Nagar,
Street No. 5, Vikaspuri Ext.
Chander Vihar,
New Delhi-110041
Email: info@rethinkbooks.in

Sub-Office
Vill. Fatehgarh Chhanna
P.O. Deh-Kalan
Teh./Distt. Sangrur-148034

© Publisher

Year: April 2025

ISBN: 978-93-49752-50-4

Printed in India

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬਗ਼ੈਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੀ ਲਿਖ਼ਤੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ (ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਜਾਂ ਪੀ.ਡੀ.ਐੱਫ. ਬਣਾਉਣਾ, ਆਦਿ) ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ.

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

ਭੂਮਿਕਾ 7

ਧੰਨਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦ 16

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ 17

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ 31

ਭਾਗ 1

ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ : ਪੰਜਾਬ: 1982-84

ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ 66

ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ: ਉਦੋਂ ਅਤੇ ਹੁਣ 75

ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕੌਣ ਹੈ? 77

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਲ 79

'ਕਬਜ਼ੇ' ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ 81

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਰਾਜਕਤਾ 85

ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ 87

ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 92

ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣਾ 95

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਸਾਂਝ 102

ਅਸਲੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕੌਣ ਹਨ? 109

ਇਕ 'ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ' ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ 114

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਨੂਨ 122

ਸਾਡੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫ਼ੌਜ 127

ਝੁਲਸੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਨੀਤੀ 131

ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ 133

ਸਰਗਰਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਸਰਕਾਰ 136

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਫ਼ੌਜੀ ਰਾਜ 139

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 144

ਪੁਲਿਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ੀ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' 147

ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ 150

ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ 154

ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ 164

ਬੀਬੀਆਂ: ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿੰਮਤ 169

ਤਸ਼ੱਦਦ 183

ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤਸਵੀਰ 191

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ 195

ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੋ 204

ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ 209

ਭਾਗ 2

'ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ': ਅਣਕਹੀ ਕਹਾਣੀ

1. ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 212

ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਰਤਾਂਤ - ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ? 259

ਜੋਧਪੁਰ ਦੇ ਕੈਦੀ - ਕੀ ਉਹ ਜੰਗ ਛੇੜ ਰਹੇ ਸਨ? 305

ਪਿਛੋਕੜ 333

ਭਾਗ 3

ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ: .ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ 341

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1980 345

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ 348

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ 357

ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ) ਐਕਟ 1984 367

ਹੁਕਮ 376

ਜੇਲ੍ਹ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ 383

ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ 388

ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣਾ: ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ 390

ਅੱਤਵਾਦੀ ਕੌਣ ਹੈ? 398

ਇਕ ਵਿਅਰਥ ਕਾਰਨ 406

ਅੰਤਿਕਾ 1

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 414

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਸ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 443

ਸ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 452

ਟੀ.ਐੱਸ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ 459

ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ 470

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 489

ਭੂਮਿਕਾ

ਇਕ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ’ਤੇ

10 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ (ਸੀਐੱਫ਼ਡੀ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਨਡੀ ਪੰਚੋਲੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਉੱਘੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ, ਜਸਟਿਸ ਵੀਐਮ ਤਾਰਕੁੰਡੇ ਹਨ। ਇਹ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀਐੱਫ਼ਡੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮੀਆ ਰਾਓ, ਸ਼੍ਰੀ

ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼, ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੇਜਿੰਦਰ ਅਹੂਜਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਡੀ. ਪੰਚੋਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀਐੱਫ਼ਡੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼-ਧ੍ਰੋਹ ਦਾ ਮੁਆਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਵੀਐਮ ਤਾਰਕੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸੀਐੱਫ਼ਡੀ ਦੇ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਜ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਅਤੇ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਹੋਣ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਭਾਨਜੀ ਜਾਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰਮਚੇਡੂ ਵਰਗੇ ਸਮੂਹਕ ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ’ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ-ਆਈ ਦੇ ਕਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੀਯੂਸੀਐਲ, ਪੀਯੂਡੀਆਰ ਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਆਈਏ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ